

Een baken in de nacht aan het Termunterzijldiep

Schweineweib, zo werd ze onlangs nog in een Duits glossy magazine genoemd. Een goede vriend, ook Duits, spreekt haar aan als Wildsau aus Holland. Wilde zeug uit Holland. Niet zo vlelend maar goed bedoeld. Violette Sanders wordt altijd en overal geassocieerd met varkens. Geen wonder ook als je zo lang al vecht voor de rechten van dit dier en iedere dag weer bezoekers ontvangt in 't Swieneparredies. Sanders besteedt erg veel tijd aan haar knorrende vrienden maar ze heeft in haar boerderij aan het Termunterzijldiep ook haar andere leven, waarin de slaap bijna een noodzakelijk kwaad lijkt.

In haar werkkamer wordt onmiddellijk duidelijk dat er meer is dan varkens. Vele boeken staan of liggen er. Ze gaan over andere dieren. Koeien, honden, wolven. "Vroeger, thuis in Abcoude, hadden we altijd huisdieren. Mijn belangstelling voor dieren is daar ontstaan, vooral voor het gedrag van dieren."

Vele jaren hield ze zich intensief bezig met wolven. Ze schreef artikelen over deze dieren, bezocht wetenschappers in heel Europa en maakte zelfs kennis met een wolvenmens. "Werner, hij woont in het Saarland tussen de wolven. Ik heb hem bezocht en hij is een goede vriend geworden. Hij is ook degene die me altijd Wildsau aus Holland noemt. Hij woont nu trouwens gewoon in een huis."

Rentenierswoning

Sanders woonde op verschillende plaatsen, meestal in een natuurlijke omgeving, maar ook in de stad Groningen. Maar nee, dagelijks in die drukte verkeren beviel haar niet zo goed. Twaalf jaar geleden ongeveer belandde ze in een rentenierswoning in Blijham. Daar begon ze met

Violette Sanders is een natuurmens en houdt er van aan de oevers van het Termunterzijldiep te zitten.

Foto: DvhN/Anne Marie Kamp.

van mensen te bestuderen. De varkens ook trouwens. De mensen hier kijken naar de varkens maar andersom ook hoor."

Van eenzaamheid heeft ze niet zo vaak last. Haar zoon Milan en Jan, haar vriend en partner binnen 't Swieneparredies, helpen haar, ze zijn er bijna altijd. Haar zoon neemt ze ook wel eens mee naar Amsterdam, voor een dagje uit. Want ja, er zijn toch dagen dat ze even de benen neemt. "Onlangs was ik drie dagen in Engeland maar dat reisje stond toch weer voorname-lijk in het teken van de varkens. Ik heb er de Royal Agricultural Show bezocht. Maar aan echte vakanties kom ik niet toe."

Haar bestaan lijkt op dat van een kluzenaar maar toch zijn er vele vrienden, in binnen- en buitenland. In Frankrijk bijvoorbeeld woont de wetenschapper Kees Naaktgeboren, veel dichterbij huis is nu Imca Marina. "Ik ben trouw aan dieren maar ook aan mensen. Ze kennen mijn situatie maar we houden toch contact, vaak via de telefoon. Imca heb ik leren kennen toen ze me vroeg om in een radioprogramma van haar op te treden. We hebben beiden een optimistische natuur. Ze is een goede vriendin en ik ben blij dat ze nu dicht in buurt is komen wonen, in Midwolda."

Kuddegedrag

Sanders is altijd haar eigen weg gegaan en is ook van plan dat te blijven doen. "De mensen moeten vooral zelfstandig blijven denken, dat vind ik belangrijk. Ze moeten zich niet van alles aan laten praten, ieder mens heeft zijn individuele verantwoordelijkheid. Kuddegedrag vind ik heel erg, een mens moet zijn eigen weg gaan. O nee, ik ben geen actievoerster of zo, dat zit niet in mij. Maar ik laat me niet alles aanpraten."

De komende jaren houdt ze haar huidige ritme. Ze wil een dierwaardiger bestaan voor de varkens. "Met dat doel voor ogen ben ik begonnen en ik wil die klus afmaken. Maar ik ben zeker niet bezeten van 't Swieneparredies."

geleden ongeveer belandde ze in een rentenierswoning in Blijham. Daar begon ze met haar Swieneparredies. Varkens houden, voorlichting geven over de dieren, altijd maar hameren op een goede opvangplek.

Dat doet ze nu nog altijd, in haar boerderij in Nieuw-Scheemda. Ze woont er enige jaren en heeft er ruimte voor haar dieren en voor zichzelf. Ze is altijd op die boerderij, 365 dagen per jaar zoals ze zelf zegt. "Iedere dag sta ik vroeg op, om half zes onge-

Violette Sanders is een natuurmens en houdt er van aan de oevers van het Termunterzijldiep te zitten.

veer. De dieren voederen, schoonmaken. Daarna komen er meestal bezoekers en die maken de dagen leuk onvoorspelbaar."

's Avonds laat geeft ze de varkens nog enige groenten en dan maakt ze de schuur en het woongedeelte van de boerderij schoon. "Alles moet schoon anders heb ik geen lekker gevoel. Er mag geen vieze pan meer op het aanrecht staan. Vergeet niet dat hier ook een hond rond-

loopt en vaak komen hier jonge kinderen met smerige schoenen. Ik wil gewoon een schone boerderij en dat betekent dat ik meestal pas om een uur of één naar bed ga."

Nachtmens

En dan valt ze niet altijd meteen in slaap want dan zijn er haar boeken. "Het leven zonder lezen is geen leven. Mijn ouders waren grote lezers en ik heb die gewoonte overgenomen. Ik lees meestal ro-

mans in verschillende talen, moderne en klassieke literatuur. Naast mijn bed ligt altijd een stapeltje boeken."

Het is wonderbaarlijk hoe weinig slaap Sanders nodig heeft. Haar dagelijkse ritme houdt haar kennelijk op de been al erkent ze dat ze zich wel eens moe voelt. "Ik ben altijd een nachtmens geweest, ik kijk ook vaak nog televisie 's avonds laat. Laatst zei iemand uit het dorp tegen me dat ik een baken in de

nacht voor hem ben. Bij mij brandt altijd nog licht, diezelfde geluiden heb ik gehoord op andere plekken waar ik heb gewoond."

Dat ritme verveelt haar soms. "Het leven op deze manier is wel eens saai. Maar ik heb hier voor gekozen. Veel mensen jagen verschillende zaken na en dat geeft alleen maar stress. Zo is het bij mij dus niet. En de bezoekers geven me veel plezier. Ik vind het ook mooi om het gedrag

Foto: DvhN/Anne Marie Kamp.

nen en ik wil die klus afmaken. Maar ik ben zeker niet bezeten van 't Swieneparredies en zal ooit iets anders gaan doen. Wat weet ik nog niet. Ja, plekken bezoeken waar wolven zijn, dat is in ieder geval een grote wens."

■ PASPOORT

Naam: Violette Sanders

Leeftijd: 51 jaar

Woonplaats: Nieuw-Scheemda

Huwelijkse staat: ongehuwd

Kinderen: zoon Milan

Favoriet gerecht: pasta of snert met weinig vlees